

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **J. S.**

skazanego z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 stycznia 2020 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania karnego

zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 20 czerwca 2006 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 21 marca 2006 r., sygn. akt II K (...),

postanowił:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego J. S. kosztami postępowania o wznowienie postępowania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 marca 2006 r., sygn. akt II K (...), J. S. uznany został za winnego tego, że: „w dniu 21 listopada 2004 r. w godzinach nocnych pomiędzy pierwszą a drugą w L. powiat s. usiłując – poprzez użycie przemocy polegającej na dociskaniu swoim ciałem do podłoża i naciskaniu ręką narządów szyi – doprowadzić M. W. do obcowania płciowego, działając z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia spowodował, będący wynikiem

uduszenia w następstwie zadławienia jej zgon”, tj. popełnienia zbrodni określonej w art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. i w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazany na karę 25 lat pozbawienia wolności.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 20 czerwca 2006 r., sygn. akt II AKa (...), wskazane wyżej orzeczenie sądu *meriti* utrzymał w mocy.

W dniu 8 listopada 2019 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w powołanej wyżej sprawie. Jako podstawę prawną wniosku obrońca wskazała art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. W uzasadnieniu, odwołując się do celu postępowania wznowieniowego, którym – jej zdaniem – jest realizacja prawdy materialnej, podniosła, że w sprawie J. S. brak było jakichkolwiek dowodów potwierdzających jego sprawstwo. Jedyne dowód to bowiem wyłącznie wyjaśnienia skazanego złożone w toku postępowania przygotowawczego, które – jak wynika z kolejnych depozycji J. S. z etapu postępowania jurysdykcyjnego oraz jego oświadczeń dołączonych do wniosku – zostały na nim wymuszone przez funkcjonariuszy policji. W ocenie obrońcy okoliczność złożenia wyjaśnień z naruszeniem zasady swobody wypowiedzi potwierdza opinia biegłego z zakresu fonoskopii, natomiast inne dowody wręcz zaprzeczają udziałowi skazanego w przypisanym mu czynie. W tym kontekście skarżąca odwołała się do wyników opinii biegłych z zakresu badań biologicznych, opinii daktyloskopijnej oraz braku zgodności śladów zabezpieczonych na miejscu zdarzenia z odwzorowaniem butów skazanego. Nadto autorka wniosku, opierając się na depozycjach niektórych świadków przesłuchanych w toku postępowania merytorycznego, zasugerowała możliwość popełnienia zbrodni zabójstwa M. W. przez inne osoby, którymi mogli być – jej zdaniem – S. Z. , W. B. , J. K. , czy wreszcie A. S. .

Wreszcie, w podsumowaniu wniosku obrońca podniosła również jako podstawę do wznowienia postępowania art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., ponieważ w jej ocenie funkcjonariusze policji w czasie przesłuchania J. S. w czasie śledztwa dopuścili się przestępstwa określonego w art. 245 § 1 k.k.

W pisemnym stanowisku dotyczącym niniejszego wniosku prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie. Zdaniem prokuratora autorka wniosku nie wskazała w nim na żadne nowe fakty czy dowody uzasadniające

wznowienie postępowania, ponieważ cała argumentacja wniosku oparta jest wyłącznie na wywodach skazanego zawartych w jego pismach, które stanowią kontynuację linii obrony prezentowaną przez J. S. już w toku postępowania jurysdykcyjnego. Co więcej, również dowody, które traktowane są przez obrońcę w kategorii odciążających, były znane w toku procesu przez orzekające w nim sądy i zostały poddanej ich ocenie. Zauważył również prokurator, że nie może być w tej sprawie mowy o wystąpieniu przesłanki wznowienia określonej w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., gdyż nie zostały spełnione wymogi przewidziane przez przepisy art. 541 § 1 i 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego J. S. o wznowienie postępowania w niniejszej sprawie na uwzględnienie nie zasługuje.

Podzielić należy w całej rozciągłości stanowisko prokuratora Prokuratury Krajowej, że w sprawie tej nie została spełniona żadna z przesłanek pozwalających na wznowienie – w sprawie J. S. – postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 20 czerwca 2006 r., sygn. akt II AKA (...).

Autorka wniosku, odwołując się do zasady prawdy materialnej określonej w art. 2 § 2 k.p.k., a jednocześnie wskazując na konieczność zastosowania w niniejszej sprawie reguły *in dubio pro reo* przewidzianej w art. 5 § 2 k.p.k., całkowicie ignoruje wypracowany w piśmiennictwie oraz konsekwentnie podtrzymywany w orzecznictwie pogląd, że w postępowaniu wznowieniowym nie obowiązuje zasada domniemania niewinności, która chroni oskarżonego wyłącznie do czasu uprawomocnienia się wyroku skazującego. Co więcej, wzruszenie w trybie postępowania o wznowienie postępowania – w oparciu o przesłankę *de novis* – prawomocnego wyroku, co do którego istnieje prawne domniemanie poprawności, nie może się w tym postępowaniu sprowadzać do kwestionowania przyjętych przez Sąd ustaleń faktycznych i wspierających je dowodów, a jest związane z istnieniem enumeratywnie wymienionych w rozdziale 56 Kodeksu postępowania karnego podstaw ku temu. Postępowanie wznowieniowe nie może stanowić powtórzenia postępowania apelacyjnego i nie jest swego rodzaju trzecią instancją odwoławczą, mającą służyć kolejnemu weryfikowaniu poprawności

orzeczeń zapadłych w sądach pierwszej i drugiej instancji. W przypadku przesłanki z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a (a tak należy odczytywać podstawę wznowieniową określoną przez obrońcę skazanego J. S.) nowe fakty i dowody, które ujawniły się po wydaniu orzeczenia, muszą stwarzać przypuszczenie, że skazany nie popełnił czynu albo jego czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, przy czym powinny one niezbicie, w sposób wiarygodny podważać prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych, a zatem wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego.

Tymczasem, co również trafnie zauważył w swoim stanowisku prokurator, we wniosku nie wskazano w rzeczywistości jakichkolwiek nowych faktów lub dowodów, a podniesiona w nim argumentacja oparta jest wyłącznie na zawartych w pismach skazanego jego wywodach, które są przede wszystkim kontynuacją przyjętej przez niego linii obrony i prezentowanej wersji wydarzenia z dnia 21 listopada 2004 r. odmiennej od tej, która przedstawił w postępowaniu przygotowawczym, kiedy to przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu.

Słusznie też podnosi prokurator, że wskazywane przez autorkę wniosku powody, które w jej ocenie powinny doprowadzić do wznowienia postępowania, są w przeważającej części niemal identyczne z zarzutami apelacji wcześniejszego obrońcy skazanego kwestionującego wówczas przede wszystkim ustalenia faktyczne co do sprawstwa J. S. , a zarzuty te zostały rozpoznane przez Sąd Apelacyjny w (...). Sąd ten w uzasadnieniu swojego orzeczenia odniósł się zarówno do kwestii swobody wypowiedzi skazanego podczas składania wyjaśnień w trakcie postępowania przygotowawczego, w tym także w kontekście wydanej w tej sprawie opinii z zakresu fonoskopii dotyczącej zapisu dźwięku z przesłuchania, wyników badań biologicznych, daktyloskopijnych oraz traseologicznych, jak i oceny zeznań przesłuchanych w toku postępowania świadków oraz rozpoznania dokonanego przez świadka W. M. , a wreszcie zapisu obrazu i dźwięku z przeprowadzonego na etapie śledztwa eksperymentu.

Obrońca natomiast w oparciu o te same dowody, ocenione w postępowaniu merytorycznym, próbuje we wniosku właśnie te ustalenia faktyczne kwestionować, forsując – z odwołaniem się do własnej oceny zeznań niektórych świadków i wywodów skazanego – własną wersję wydarzeń, co jest wypadku tego rodzaju

nadzwyczajnego środka zaskarżenia (jak to wskazano wyżej) zabiegiem niedopuszczalnym.

Sąd Najwyższy podziela również i to stwierdzenie prokuratora, że we wniosku nie wykazano zaistnienia przesłanki *propter falsa* określonej w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.

Pogląd autorki wniosku o popełnieniu w związku z tym postępowaniem przez funkcjonariuszy policji, w czasie przesłuchania wówczas podejrzanego J. S. , przestępstwa określonego w art. 245 § 1 k.k. nie znajduje jakiegokolwiek odzwierciedlenia w załączonej do wniosku dokumentacji. Przyjęcie za podstawę wznowienia okoliczności, że w związku z postępowaniem, którego dotyczy wniosek o wznowienie, dopuszczono się przestępstwa, wymagałoby poczynienia ustalenia co do takiego czynu prawomocnym wyrokiem, chyba że orzeczenie takie nie mogłoby zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. (art. 541 § 1 k.p.k.). Co więcej, obowiązek wskazania takiego wyroku lub orzeczenia obciąża autora wniosku (art. 541 § 2 k.p.k.), a wreszcie to również skarżący musiałby wykazać istnienie uzasadnionej podstawy do przyjęcia, że takie przestępstwo mogło mieć wpływ na treść orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie. Natomiast obrońca nie tylko nie dołączyła do wniosku takiego wyroku albo orzeczenia, lecz nawet nie ujawniła w treści skargi, aby takie rozstrzygnięcie kiedykolwiek zapadło.

Wszystko to czyni złożony w tej sprawie wniosek o wznowienie oczywiście bezzasadnym, co musiało skutkować jego oddaleniem.

O kosztach postępowania wznowieniowego orzeczono w oparciu o przepis art. 639 k.p.k.